

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De Maximino tyranno in oriente. Cap. XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

victoriã ex animi sententia sibi successurã. Iste igitur Romã tyrannidẽ exercẽs, vix dici poterit, quã molitus sit, quo homines suo imperio subiectos in seruitutẽ redigeret: vsq; adeo vt iam in tanta penuria & egestate alimenterũ ad vitam necessariorũ constituerentur: quantã non alias Romã viguisse homines nostri tẽporis affirmant.

De Maximino tyranno in oriente.

CAP. XXVII.

Maximinus tyrannus in oriente cum Maxentio, qui Romã imperabat, tanquam cum fratre, in omni scelerum genere sui simillimo, amicitiam animo simulato contraxit, & veteratorio, eamque longo tempore callide obtegere laborauit: verum postea tandem deprehensus, debitas simulationis pœnas persoluit. Videtur plane dignum admiratione, quo pacto iste finitima & germana scelera cum tyranno, qui Romã rex imperium, consciuerit, immò vero etiam nequitia & improbitatis, priores partes omnino obrinuerit. Nam qui arte magica, & falsis præstigiis pollebant maxime, ab isto maximum dignitatis gradum adepti sunt: quandoquidem erat cum primis meticulosus, & vana superstitione obligatus, erroremque illum in sciscitandis idolorum & demonum oraculis plurimi faciebat. Etenim absque diuinationibus & oraculis ne transuersum vnguem, quod aiunt, se audebat commouere. Ob quam causam grauiorem crebrioremque persecutionem, quã maiores sui, contra nos concitauit. Exempla autem deorum, in singulis ciuitatibus erigi, & delubra, tẽporis longinquitate vastata, mature renouari præcepit, idolorum que in omni loco, & ciuitate constituit sacerdotes, & his in singulis prouinciis pontificem vnum, qui in omnimunere egregie obeundo & luculenter cæteris in re. viris præstare videretur, Cohorte, & satellitio stipatum præfecit: & omnibus deniq; maleficis & prestigiatorib⁹ tanquam religiosis & deorum numini charis, præfecturarum dignitates, & maxima priuilegia impertire non erubuit. Deinceps ab his ad alia nequitia genera se transtulit, & non vnam ciuitatẽ, aut regionẽ, sed omnes omnino prouincias suo imperio subiectas, auri, argenti

& in.

EUSEBII HISTORIAE

& ingentium facultatum exactioibus, mandatis grauis-
simis, & aliis aliquādo multīs supra modū diuexauit op-
pressitque. Locupletum etiam fortunas ipsis à maiori-
bus traditas vi abstulit, quo diuitias, & pecuniarum tan-
quam cumulos aceruatim suis assentatoribus largiretur.
Eò porro temulentia, & ebrietatis ferebatur, vt insani-
ret inter pocula & de mentis gradu deturbatus, rabie
quadam fureret, & ea imperaret ebrius, quorum postri-
die sobrium maxime pœniteret. In crapula & effusa li-
bidinis exuberantia nemini secundus fuit. Improbis
magistrorū tum magistratib⁹, tum subiectis suis seipsum
effecit. Atque vt suos induxit milites, vt omni luxu &
intemperantia diffluerent: sic praesides & praetores inci-
tauit, vt omnes rapinarum & auaritia vias contra subie-
ctos insisterent, & fere cum illo tyrannidem vsurparēt.
Quid vesana & temeraria viri flagitia commemorarem?
quidne emunerem multitudinem mulierum ab eo con-
stupratarū? Nullam enim ciuitatem aliquādo ipse præ-
rerit, in qua non pudicas mulieres vitiarit, in qua virgi-
num raptiones non fecerit. Atque ista eius facinora non
contra Christianos solum (qui morte contempta, eius ty-
rannidem pro nihilo putarunt) sed contra alios omnes
grassabantur. Nam quod ad Christianos attinet, qui vi-
ri erant, ignis, ferri, clauorum transfixorum cruciatus,
immanes bestias, maris profundos gurgites, membro-
rum amputationes, ignitorum instrumentorum iniustio-
nes, oculos extumulatos effoscosque, corporis partium
extremitates abscissas, famem praeterea, metallorum &
vinculorum denique ærumnas exantlarunt: atque hæc
omnia pro pietate patienter & tranquillo animo ferre
maluerunt, quàm dei cultum cum idolorum veneratione
commutare. Atque ex mulieribus non minus ipsis viris
à doctrina diuini verbi animatis roboratisque, pars eadē
cum viris certamina subeuntes æqua virtutis præmia re-
portarunt: pars ad corruptelam & obscenam libidinis
turpitudinem inuitæ attractæ, vitam citius inter necioni,
quàm corpus dedecori tradere instituerunt. Sola nāque
mulier quædam Christiana inter alias à tyranno adulte-
rii labe turpificatas, ex Alexandrinis mulieribus nobilif-
sima

sima splendidissimaq; Maximini animum libidine furen-
 tem, & lasciuientem intemperantia, magnitudine quã
 altissimi animi deuicit: quæ quanquam aliis rebus, vt o-
 pibus, generis splendore, & exquisita doctrina insignis
 fuit, tamen ista omnia præ pudicitia postputauit: Istani
 quidem Maximinus, licet sæpe orasset, vti ipsius cupi-
 ditati obsequeretur, eaque denegasset, seque mori para-
 tam ostenderet, tamen interficere non potuit, (quippe li-
 bido potius, quàm iracundia mentis suæ tenebat impe-
 rium) sed illam fuga mulctatam, omnibus facultatibus
 spoliavit. Innumerabiles etiam aliæ Christianæ, quoniã
 stupri minas, quibus prouinciarum præfecti eas terrere
 conabantur, ferre non poterant, omnia cruciamento-
 rum, distortionum, & mortiferi supplicij genera liben-
 ter subierunt. atque hæ sane permagna admiratione di-
 gnæ sunt. verum illa mulier Romæ maxime admirabi-
 lis, quæ ex omnibus, quibuscum Maxentius tyrannus
 ibi non dissimilem à Maximino turpitudinem admit-
 tere conabatur, & nobilissima reuera, & modestissima
 fuit. Hæc enim simul atque audiuerat eos, qui tyran-
 ni rogatu talia administrare solent, pro foribus ædium
 astare (Christiana etiam ipsa erat) & virum suum, qui
 fuit præfectus Romanorum, metus causa eos ipsam ar-
 reptam permisisse abducere, paululum temporis popo-
 scit, vt corpus eius decenter exornaret. Itaque cubicu-
 lum ingreditur, quæ cum sola esset, ense seipsam transfi-
 git: & mortua statim concidit, cadauere perductoribus
 imperatoris relicto. Quæ suis rebus gestis, omni voce ac
 sono multo clarius personantibus, omnibus hominibus
 cum qui iam sunt, tum qui post futuri sunt, palam fecit,
 solam Christianorum continentiam nec pecunia expu-
 gnari, nec morte extinguï posse. Tanta & tam multipli-
 cia improbitatis genera, à duobus tyrannis, orientis &
 occidentis regna occupantibus, eodem temporis momẽ-
 to forte admissa fuerunt. Ecquis vero tantarum miseria-
 rum causa accurate conquisita, animo hæsitare poterit,
 eas ex persecutione contra nos excitata natas esse, præ-
 sertim cum non prius imperatorum res essent eiusmodi
 confusione ac perturbatione liberatæ, quàm Christiani
 suam

EVSEBII HISTORIAE

suam denuo recuperassent libertatem? Nam toto decem annorum spatio, persecutione longe lateq; manante, nihil eorum, quæ vel ad insidias, vel ad bellum intestinum spectabant, ab illis absesse videbatur. Nullum enim mare tuto trajici poterat, neque hominibus integrum erat aliunde tranare, quin omnibus deudæretur suppliciis, vt distortionem membrorum, laterum dilaceratione & tormentis cuiusque generis, dum quæstio de illis habebatur, nū ab hostibus venissent, & ad extremum crucibus, aut incendiij flammis torquerentur. Adde huc clypeorum, & loricarum, telorum, hastarum, & aliorum instrumentorum cuiusque modi ad bellum faciendum accommodatorum apparatus, cum triremibus, & armis ad præliū nauale spectantibus, quæ in locis quibusque in vnum congregabantur. Neque cuiquam aliud quicquam expectare licebat, quàm hostium quotidie incursionem. Hasce res postea, fames & pestis insequerentur. De quibus oportune, quæ consentanea sunt, suo loco dicemus.

De rerum in melius mutatione.

CAP. XXVIII.

Eiusmodi erant ea mala, quæ toto persecutionis tempore regnarunt: cuius æstus vt octauo anno, Dei iuante gratia, cœpit paululum deferuescere, sic decimo anno confopitus fuit. Nam cum diuina, & caelestis gratia clementem suum & propitium obtutum in nos ostendere dignata esset, tum imperatores nostri temporis, illos dico per quos iam dudum persecutionis tempestates in nos excitatæ fuissent, sententia sua tanquam miraculo quodam diuino commutata, palinodiam vt aiunt, cecinerunt: & benignis edictis atq; decretis humanissimis de nobis promulgatis, persecutionis ardorem in primis efferuescentem prorsus extinxerunt. Neq; quisquam huius mutationis causam ad humanum auxilium, aut ad imperatorum, vt fortasse aliquis dixerit, commiserationem & clementiam referat (multum sane abest, præsertim cum in dies singulos plures suppliciorum formæ, & acerbiores ab initio ad illud vsq; tempus contra nos ab illis excogitatæ sunt, dum cruciamenta nobis inflictæ va
riis